

RÜBAİLƏR

Nəbati Əbülqasım

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

Saqi, işimiz naləvü əfqan oldu,
Zülfün kimi halımız pərişan oldu,
Qoydun yerə camı, bizdən üz döndərdin,
Bir busə dedik ver bizə sən, qan oldu.

Gəldi yenə fəslə-növbahar, ey saqi,
Bəs harda qalıb o gülüzar, ey saqi,
Meyxanəyə get, gətir onu məstanə,
Vermə mənə munca izzirar, ey saqi.

Səd şükr ki, qış getdi bahar oldu genə,
Səhra üzü cümlə lələzar oldu genə,
Ver badə içək, cuş qılaq, ey saqi,
Bülbül nə deyir ki, eşqə car oldu genə.

Dur gəl, ey eşq, könül mülkünü bərbad qılaq,
Əqli yəğmayə verək, şəhri-nov abad qılaq,
Gəlginən söz bir edək, qeyri aradan götürək,
Canı canana verək, dəhrdə bir ad qılaq.

Ey badi-səba, güzar qıl Təbrizə,
Aləmdə qalıb ümidimiz bir sizə,
Ol sərvqədin kuyinə düşsə güzərin,
Bu naməni ver o zülfi ənbərizə.

Saqi, gözüüm, ol ruhi-rəvanı mənə ver,
Gəl gərdişə, ol rahəti-canı mənə ver,
Qəm dəfi üçün şəhabı-saqibdir mey,
Qurbanınam, ol tiri-kamanı mənə ver.

Saqi, gətir ol cami-zərəfşanı görək,
Sal gərdişə bir o rahi-reyhanı görək,
İsgəndərə söylə getməsin Zülmətə,
Göstər ona bir o abi-heyvanı görək.

Saqi, mənə bir piyalə şərab gətir,
Yandı cigərim, bir tikə kabab gətir,
Atəşkədəni qoyma qala əfsüрдə,
Dur çıx eşiyyə, bir neçə xuttab gətir.

Mən ruzi-əzəldə sevmişəm bir şahı,
Allah deyər ona əliallahı,
Hər kim ona allah desə, kafirdir,
Şəkkaldır ol Nəbatitək, vallahi.

Saqi, gətir ol şərabı-müşkinbuyı,
Tök sağərə, ta müəttər etsin kuyı,
Məqsudü murad cami-meydən budu kim,
Sərməst olaq məgər çəkək bir «hu»yi.

Sübh oldu, gətir şərabı-nab, ey saqi,
Etdi məni qəm yaxşı kəbab, ey saqi,
Məstanə götür cami-Cəmi, ver badə,
Saz olmuş əcəb çəngü rübab, ey saqi.

Divanə könül, bəsdı fəğan eyləmə çox,
Razi-dilimi xəlqə əyan eyləmə çox,
Xamuş otur, feyzi-əzəl tap, özünü
Əbnayi-zəmanə həməban eyləmə çox.

Meyxanədə mey əcəb bəha tapdı genə,
Hər rindü gədə bu gün nəva tapdı genə,
Aineyi-dil ki, zəngi-qəm tutmuş idi,
Bir cam ilə gör necə səfa tapdı genə!

Etdin bu gecə əcəb səvab, ey saqi,
Verdin genə rindanə cavab, ey saqi,
Ver badə ki, axirət günü eyləməsin,
Allah səni əhli-əzab, ey saqi.

Saqi, nə imiş bu qəmi-dünyayi-dəni?
Dur, badə gətir, məst elə bu bərhəməni!
Fövt eyləmə fürsəti, götür cami görək,
Hər hadisədən saxlasın allah səni.

Saqi, genə əyyam gülüstan oldu,
Gül təxtə çıxıb, çəməndə sultan oldu,
Hər rindü gədə deyir mənəm şahı-cahan,
Hər qübbərə bir bülbülü-xoşxan oldu.

Saqi, dolanım başına bu cun sənə qurban,
«Yek badə bevayım xani sultun sənə qurban».
Gah türkiyə, gahi ərəbi, gah farsı,
Gah tati, bu «neyçün azu vamun» sənə qurban.

Saqi, gətir ol şərabi-bitəşvişi,
Ol nəşə ilə məgər sovqat bu qışı,
Ver faş bu Ərdəbildir, xam olma,
«Xoş şərhdür, öz vəkildir hər kişi».

Ey mürğ, bu danə tərkinə qıldın, qıl,
Məstanə bu lanə tərkinə qıldın, qıl,
Ənqa kimi tut Qafi-qənaətdə məqam,
Bu xəlqi-zəmanə tərkinə qıldın, qıl.

Saqi, dur əl at o badəyi-gülrəngə,
Bir cam yetir bu mürği-xoşahəngə,
Ta tərfi-gülüstanə açım bir pərü bal,
Bu künci-qəfəs mənə gətirdi təngə.

Saqi, bu Nəbati niyə dəng oldu genə?
Netdin ona, böylə şiri-cəng oldu genə?
Bu badəni gör ki, pərri-tavus kimi,
Bu qətreysi-dil hezar rəng oldu genə.

Saqi, bu qədər xəyalda nəsə?
Bu rəncü qəmü mələldən nəsə?
Dur, bədə gətir gərmişə, bir cam yerit,
Bu bəhşə qıylı qaldən nəsə?

Saqi belə kim, aradə dövrən eylər,
Çox aşiqi-biçarəni bican eylər.
Bir cam ilə gər şad edə bu miskini,
Allah bilir ki, yaxşı əhsən eylər.

Ey cani-həzin, bu nələdən bir əl çək,
Qoy bəngi yerə, piyalədən bir əl çək,
Sındır qələmi, dəvatin ağzın möhr et,
Bu hamı yalan məqaldən bir əl çək.

Saqi, bu gecə bəzmi gülüstan etdin,
Bir dövr elədin ki, dövrü heyran etdin,
Allah səni hifz eləsin bəd gözdən,
Daim ki, mənim dərdimə dərman etdin.

Bu xacə, cəlal tərkinə qıldın, qıl,
Bu malü mənal tərkinə qıldın, qıl,
Çün axır olub cəlal bir xəbü xəyal,
Bu xəbü xəyal tərkinə qıldın, qıl.

Ey şeyx, sual tərkinə qıldın, qıl,
Bu köhnə çuval tərkinə qıldın, qıl,
Getmə dəxi qapulərə, «ha-hu» etmə,
Bu bəngi-şəğal tərkinə qıldın, qıl.

Ey dust, şərab tərkinə qıldın, qıl,
Bu çəngü rübab tərkinə qıldın, qıl,
Çün rəncü məlal imiş meyin əncamı,
Bu rəncü əzab tərkinə qıldın, qıl.

İyd olsa, cahan xürrəmmü xəndan olacaq,
Hər qətreysi-mey şişədə bir can olacaq,
Bəh, bəh, genə dürdnuşlər bəzmində,
Saqi yıxılıb, piyalə qəltən olacaq.

Saqi, mənə bir soraq ola Keydən ver,
Ya bircə xəbər o Hatəmi-Teydən ver,
Sevdayi-cünunə səmmi-qatildir mey;
Qurban sənə, bir piyalə ol meydən ver.

Meyxanələri həmişə abad istə,
Sən əhlin onun sərvətə azad istə,
Məscidlərə getmə, vaizin tərkini qıl,
Nə ricətə ver qulaq, nə miad istə.

Lal etdi genə bir gül bu bülbüli-şeydanı,
Küsdürdü genə məndən yüz qönçeyi-xəndanı,
Bir turş, iki şirin--çox yaxşı müfərrəhdir,
Bu xud ki, müsavidir, molla, biri bəs hanı?

Əsrari-dilim xalqa nümayan oldu,
Hər dilbərə istədim baxım, qan oldu.
Bu dəhri-dənində bəs ki, möhnət çəkdim,
Qəddim бүkүlүb, misali-çövkan oldu.

Ta mürği-dil aşüfteyi-ol mu oldu,
Qümri kimi kar-barı «ku-ku» oldu,
Bəs ki, gecə-gündüz dedi «hey-hey», «hu-hu»,
Yahu kimi məcmu bədəni «hu» oldu.[1]

Saqi, atəşi-kəbabə ab eylər əlac,
Məduqə yəqin şərabi-nab eylər əlac,
Ayineyi-dil zəngi-küdurət tutsa,
Qıl təcrübə kim, qəndü güləb eylər əlac.

Sübh olcaq açıldı könlümüz güllərtək,
Tökdü üzə yar zülfü sünbüllərtək,
Yahu kimi biz də başladıq ya «hu-hu».
Həm nalə çəkib çəməndə bülbüllərtək.

Saqi, mənə bir cam o meydən ver, ver,
Bir türfə xəbər o bəzmi-Keydən ver, ver,
Mütrüb, dur ayağa, rəqs qıl məstanə,
Dadi-dilimi nəvayi-neydən ver, ver.

Saqi, qədəhi əz on meyi-dirinə,
Bir cam də ver bu kafəri-bidinə.
Fövt eyləmə eyşü işrəti fəsli-bahar,
Bir qülgülə sal bu günbədi-rənginə.

Zahid, bu namaz tərkinə qıldın, qıl,
Bu rəsmi-məcaz tərkinə qıldın, qıl.
Təhtül-hənəki uzatma dəxi, bəsdır,
Bu işvəvü naz tərkinə qıldın, qıl.

*/

[İstinad 1: Şair öz könlünü qumru quşuna oxşadıb deyir ki, sənəin zülfünü sevəndən işim-peşəm «ku-ku», yəni «hanı-hanı» olubdur. Guya qumru oxuyanda «ku-ku» deyir. Rübainin üçüncü və dördüncü misralarında isə şair ürəyini göyərçinə oxşadır. Guya göyərçin də səslənəndə «hu-hu» deyir. Nəbatinin fikrincə göyərçin o qədər «hu» deyir ki, bütün bədəni «hu» (allah) olmuşdur.]